

Екологічні фактори – усі компоненти
навколишнього середовища, які впливають на живі
організми та їх угруповання

біотичні –
форми взаємовідносин
між організмами

абіотичні –
чинники неживої
природи

антропогенні –
форми діяльності
людини

світло
температура
вологість

Екологічні фактори Форми біотичних зв'язків

Біотичні фактори - це різноманітні форми впливу організмів один на одного

внутрішньовидові
взаємодії

міжвидові взаємодії

Внутрішньовидові взаємодії відбуваються між особинами однієї популяції

- змагання
- суперництво
- взаємодопомога
- співробітництво
- конкуренція

Внутрішньовидові взаємодії відбуваються між особинами однієї популяції

- змагання
- суперництво
- взаємодопомога
- співробітництво
- конкуренція

Міжвидові взаємодії відбуваються між особинами різних популяцій

- позитивні - один організм отримує користь від іншого;
- негативні - один організм отримує шкоду від іншого;
- нейтральні - організми не виявляють ніякого впливу один на одного

Міжвидові взаємодії

- **симбіоз:** мутуалізм
коменсалізм
паразитизм
- **антибіоз:** конкуренція
алелопатія
- **хижацтво**
- **нейтралізм**

Симбіоз – це форма тісних взаємодій між організмами різних видів, при якій хоча б один з них отримує користь для себе

мутуалізм

коменсалізм

паразитизм

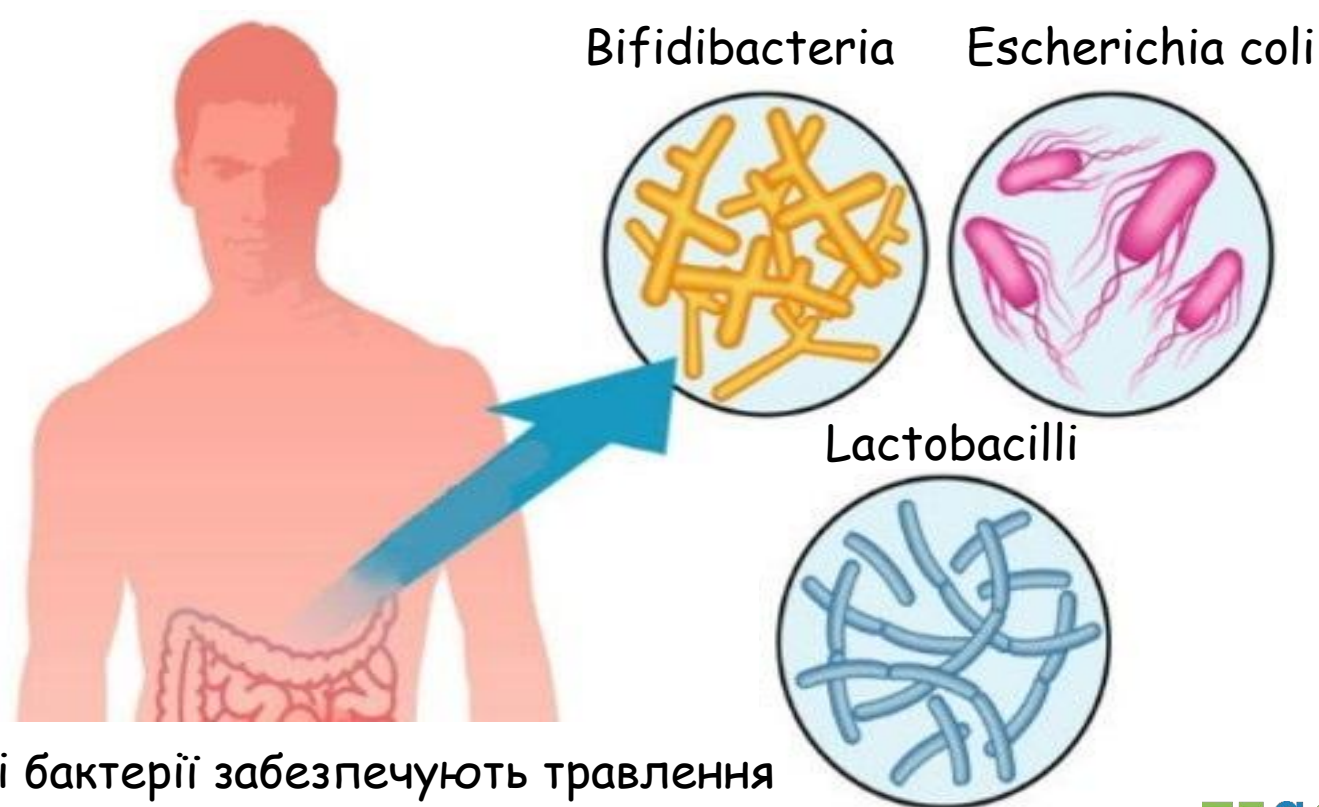

Симбіоз – це форма тісних взаємодій між організмами різних видів, при якій хоча б один з них отримує користь для себе

Мутуалізм (++) – взаємовигідна для обох організмів форма симбіозу, коли жоден із них не може жити без іншого

Лишайник – симбіоз гриба і водорості

Симбіоз – це форма тісних взаємодій між організмами різних видів, при якій хоча б один з них отримує користь для себе

Мутуалізм (++) – взаємовигідна для обох організмів форма симбіозу, коли жоден із них не може жити без іншого

Орхідея *Caladenia phaeoclavia*
запилюється лише одним видом комах

Симбіоз рака-самітника і актинії

Симбіоз – це форма тісних взаємодій між організмами різних видів, при якій хоча б один з них отримує користь для себе

Коменсалізм (+0) – форма симбіозу, при якій один із існуючих разом отримує користь, а інший – ні шкоди, ні користі

Квартирантство

Гірчак відкладає ікринки у мантийну порожнину двостулкового молюска

Гатерія оселяється в норі буреvisника, коли він вилітає на полювання

Симбіоз – це форма тісних взаємодій між організмами різних видів, при якій хоча б один з них отримує користь для себе

Коменсалізм (+0) – форма симбіозу, при якій один із існуючих разом отримує користь, а інший – ні шкоди, ні користі

Квартирантство

Птахи влаштовують гнізда на гілках дерев

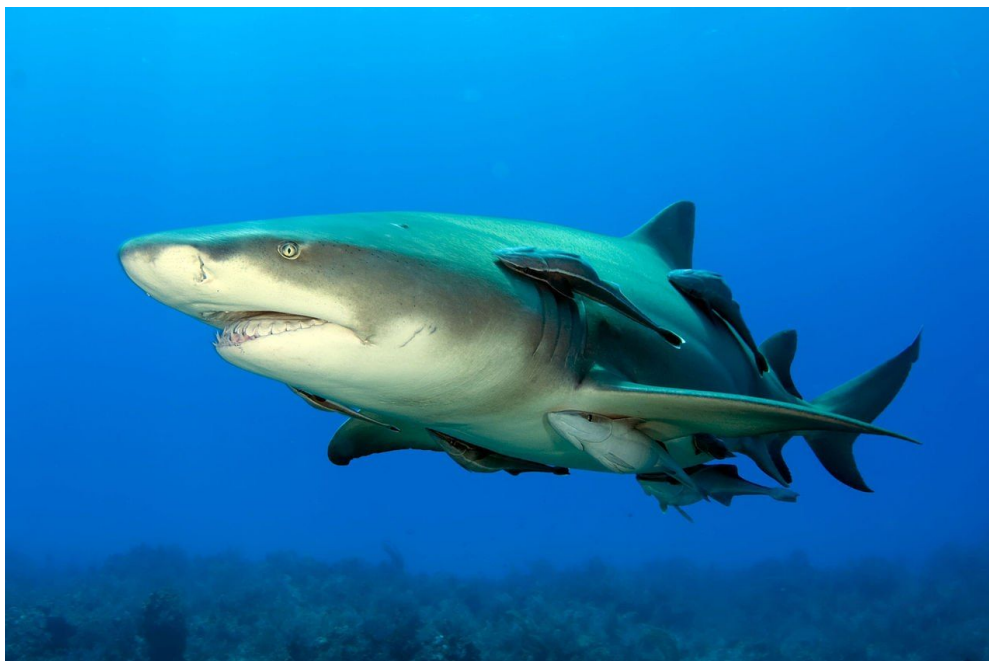

Орхідеї ростуть на стовбурах дерев

Симбіоз – це форма тісних взаємодій між організмами різних видів, при якій хоча б один з них отримує користь для себе

Коменсалізм (+0) – форма симбіозу, при якій один із існуючих разом отримує користь, а інший – ні шкоди, ні користі

Нахлібництво

Риби-прилипали прикріплюються до тіла акул, пересуваються і живляться разом з ними

Гієни підбирають рештки здобичі левів

Симбіоз – це форма тісних взаємодій між організмами різних видів, при якій хоча б один з них отримує користь для себе

Паразитизм (+-) – форма симбіозу, за якої представники одного виду використовують організми іншого виду як середовище для життя або джерело живлення

Зовнішній паразитизм

п'явка

комар

блоха

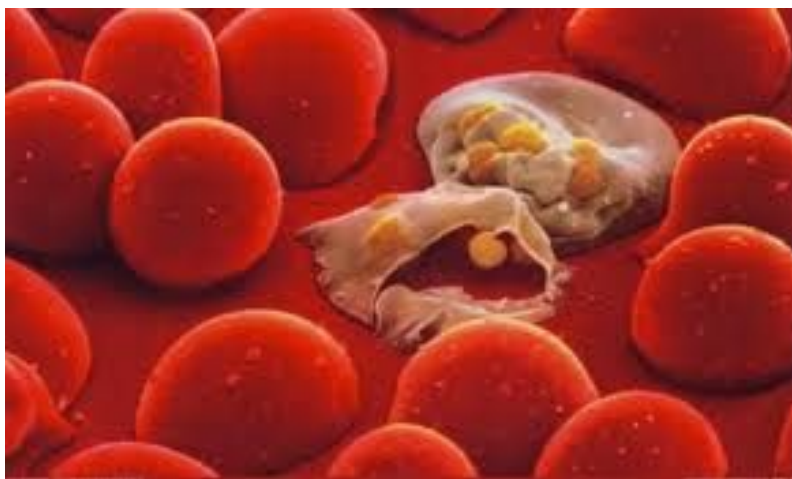

воша

Симбіоз – це форма тісних взаємодій між організмами різних видів, при якій хоча б один з них отримує користь для себе

Паразитизм (+-) – форма симбіозу, за якої представники одного виду використовують організми іншого виду як середовище для життя або джерело живлення

**Внутрішній
паразитизм**

малярійний плазмодій

сисун

аскарида

Симбіоз – це форма тісних взаємодій між організмами різних видів, при якій хоча б один з них отримує користь для себе

Паразитизм (+-) – форма симбіозу, за якої представники одного виду використовують організми іншого виду як середовище для життя або джерело живлення

Паразитизм серед грибів

трутовик

сажка кукурудзи

ріжки жита

Симбіоз – це форма тісних взаємодій між організмами різних видів, при якій хоча б один з них отримує користь для себе

Паразитизм (+-) – форма симбіозу, за якої представники одного виду використовують організми іншого виду як середовище для життя або джерело живлення

Паразитизм серед рослин

ПОВИТИЦЯ

ВОВЧОК

ОМЕЛА

Симбіоз – це форма тісних взаємодій між організмами різних видів, при якій хоча б один з них отримує користь для себе

Паразитизм (+-) – форма симбіозу, за якої представники одного виду використовують організми іншого виду як середовище для життя або джерело живлення

Паразитами є бактерії та віруси

Паличка Коха – бактерія, збудник туберкульозу

Вірус Varicella – збудник вітрянки

Симбіоз – це форма тісних взаємодій між організмами різних видів, при якій хоча б один з них отримує користь для себе

Паразитизм (+-) – форма симбіозу, за якої представники одного виду використовують організми іншого виду як середовище для життя або джерело живлення

Облігатний паразитизм – паразит не може проявляти ознаки життєдіяльності поза організмом хазяїна, живе тільки всередині чужого організму

віруси

Факультативний паразитизм – паразит може деякий час жити поза організмом хазяїна

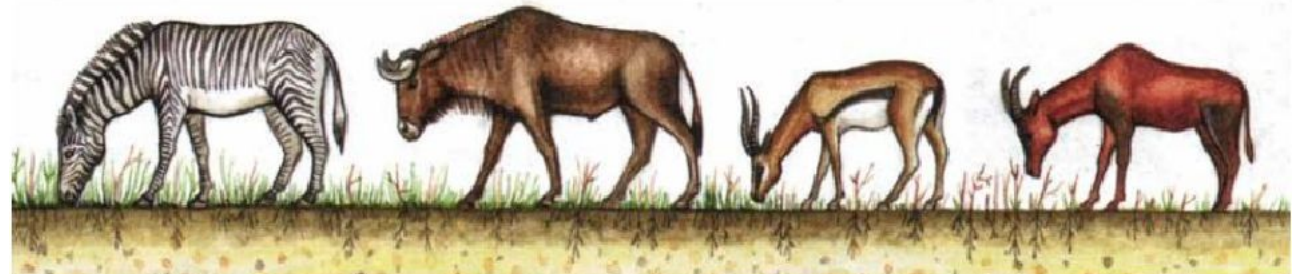
кліщі

Антибіоз – це форма взаємодій, за яких кожна із взаємодіючих популяцій відчуває негативний вплив іншої

Конкуренція (--) виявляється у змаганні за засоби існування і умови розмноження

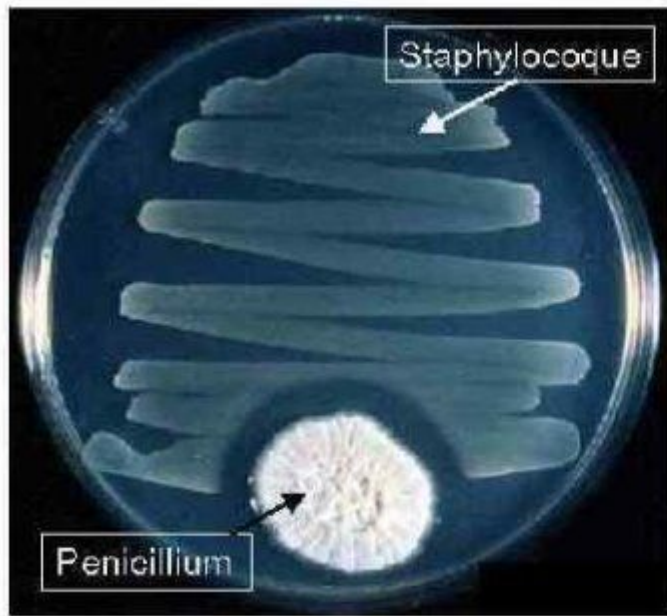
Дерева конкурують за світло, вологу, мінеральні речовини

Рослиноїдні тварини різних видів конкурують за джерело їжі

Антибіоз – це форма взаємодій, за яких кожна із взаємодіючих популяцій відчуває негативний вплив іншої

Алелопатія (0-) – це здатність організмів одного виду виділяти речовини, які впливають на розвиток іншого

Пеніцил виділяє антибіотики, які гальмують життєдіяльність інших мікроорганізмів

Хвойні рослини виробляють фітонциди

Хижацтво(+/-) – це форма взаємовідносин, за яких представник одного виду поїдає представників іншого виду

Хижацтво серед тварин

лев

вовк

фенек

лисиця

ведмідь
бурий

Хижацтво (+-) – це форма взаємовідносин, за яких представник одного виду поїдає представників іншого виду

Хижацтво серед рослин

росянка

непентес

пухирник

Хижацтво (+-) – це форма взаємовідносин, за яких представник одного виду поїдає представників іншого виду

Хижацтво серед грибів

Arthrobotrys має пастки,
щоб ловити нематод

Нейтралізм(00) - це форма співіснування популяцій, за якої вони не виявляють ніякого впливу одна на одну

Біотичні фактори - форми взаємовідносин між організмами

внутрішньовидові

міжвидові

- симбіоз: мутуалізм
коменсалізм
паразитизм
- антибіоз: конкуренція
алелопатія
- хижацтво
- нейтралізм

Чи залишилися запитання?

Відео до уроку можна переглянути за посиланням:

https://www.youtube.com/watch?v=iF3u_vDD4T0&t=240s

